

Asia: VN/12462/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi pölyttjästrategiaksi

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti kansallisesta pölyttjästrategiasta

1. Johdanto

Kansallisen pölyttjästrategian ja toimenpidesuunnitelman suunnittelutyöryhmän ehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi ovat johdonmukaisia, joskin paikoin melko yleisluontoisia. Pidämme integrointia EU:n strategiaan ja tutkimusmenetelmiin erityisen tärkeänä. Suomella on tiettyjä kansallisia erityispiirteitä, joista lausumme alla tarkemmin. Niiden lähtökohtana on metsäalan suuri osuus suhteessa maatalousalaan, väylien piennarten hoidon tarkempi suunnittelu sekä kukkiville kasveille vakavaa tuhoa aiheuttavien nisäkkäiden, erityisesti valkohäntäpeuran nopeasti kasvava kanta.

2. Kansallisen pölyttjästrategian lähtökohdat ja strateginen tavoite

Lähtökohtana on, että tavoitetasolla ollaan vuonna 2030. Aikataulua ei voine realistisesti nopeuttaa, mutta joitakin toimenpiteitä voidaan toteuttaa nopeastikin käyttämällä hyväksi muista hankkeista, kuten HELMI-elinympäristöohjelmasta saatua informaatiota. Strategia on osin myös sen verran yleisluonteinen, että konkreettisten, velvoittavien päämäärien saavuttaminen voi olla mahdollista kiertää.

Suomelle erityisen keskeisiä aiheita ja toimenpiteitä pölyttäjien tukemiseksi eri elinympäristöissä

1. Eksponentiaalisessa kasvussa oleva valkohäntäpeurakanta

(<https://www.luke.fi/uutinen/valkohantapeurakannan-kasvu-jatkui>). Laji on saattanut tavoitevuoteen mennessä hävittää huomattavan osan luonnonvaraisista, pölyttäjille elintärkeistä kukkakasveista Lounais-Suomessa (Nieminen, M., Nyman, M. 2013: Valkohäntäpeuran ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset Tammisaaren saariston kansallispuistossa ja lähialueilla. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 204), ja on jo aiheuttanut paikallisia sukupuuttoja kasvien kukinnoista riippuvaisista hyönteisistä. Siitä on kasvavasti tullut myös joidenkin tärkeiden satokasvien kuten mustikan tuholainen, syömällä talvisin niiden versoja, minkä jälkeen mustikan

kukinta jää vähäiseksi. Lounaisessa saaristossa kaikki tämä on paikoin jo tapahtunut tai tapahtumassa (L. Kaila, henkilökohtainen tiedonanto). On oletettavaa, että lajin laidunnus tulee vaikuttamaan myös viljeltyjen mesikasvien kuten apiloiden menestymiseen. Valkohäntäpeurojen kannan kasvua tulee hillitä kaikin keinoin (esim. Ahokas, H. 2021. Vieraslajikauriit, voimakas kasvillisuuden valintatekijä. Lutukka 1/2021: 42–46.).

2. Sopivien mesikasvien tarjonnan turvaaminen läpi aikuisvaiheessa olevien hyönteisten esiintymisajan. Monen viljelykasvin, kuten rapsin kukinta-aika on melko lyhyt eikä se yksinään riitä monille pölyttäjille (Toivonen, M., Herzon, I., Toikkanen, J. & Kuussaari, M. 2021: Linking pollinator occurrence in field margins to pollinator visitation to a mass-flowering crop. Journal of pollination ecology 28: 153-156. [https://doi.org/10.26786/1920-7603\(2021\)623](https://doi.org/10.26786/1920-7603(2021)623)). Koska säilyneitä monimuotoisia kulttuuriympäristöjä ei ole juuri jäljellä, tulee voimavaroja käyttää korvaavien ympäristöjen luomiseen ja parantamiseen. Erityisen tärkeitä ovat nykyiset ja tulevat väylähankkeet. Tienpientareiden monimuotoisen kukkakasvillisuuden ylläpitoon ja vahvistamiseen on helpohko ja edullinen tapa: pientareiden niiton ajankohdan tarkempi, myös paikallisia olosuhteita huomioon ottava toteutus. Uusien väylien usein leveidenkin piennarluiskien päällystämistä mullalla tulisi kriittisesti harkita, mieluiten lopettaa se kokonaan. Tällainen pinnoitus on paitsi kallista myös pölyttäjähönteisille tuhoisaa, ja mullan valmistuksessa kuluu turvevaroja huomattavia määriä.
3. Ojanvarsien umpeenkasvun ehkäiseminen kuitenkin niin, että kohtuullinen määrä pajuja säilyy, jotta pölyttäjille, erityisesti kimalaisille ja yöperhosille riittää ravintoa myös keväällä.
4. Kookkaiden ja kuolleiden puiden säästäminen kolopesijöiden tarpeisiin. Tämä hyödyttää myös laajaa joukkoa muuta eliöstöä, mikä tukee myös EU:n biodiversiteettistrategiaa.

Voimavarat ja vaikutukset

LUOMUS on valmis ottamaan vastuulleen pölyttjästrategiassa ja toimenpidesuunnitelmassa mainitut asiat, mm. tiedonhallinta, lajinmääritys, viestintä ja tutkimus, edellyttäen, että toimintaan saadaan riittävät taloudelliset resurssit.

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto

-

Kansallisen pölyttjästrategian lähtökohdat ja strateginen tavoite

Voitte tässä lausua luvusta 2: Kansallisen pölyttjästrategian lähtökohdat ja strateginen tavoite

-

Strategian toimenpiteet

Voitte tässä lausua luvusta 3: Strategian toimenpiteet

-

Keinoja pölyttäjien tukemiseksi eri elinympäristöissä

Voitte tässä lausua luvusta 4: Keinoja pölyttäjien tukemiseksi eri elinympäristöissä

-

Pölyttäjäseurannan järjestäminen

Voitte tässä lausua luvusta 5: Esitys kansallisen pölyttäjäseurannan järjestämisestä

-

Voimavarat ja vaikutukset

Voitte tässä lausua luvuista 6 ja 7

-

Kaila Lauri
Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus